

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z DZIAŁALNOŚCI
ZWIĄZKU ROMÓW POLSKICH
Z SIEDZIBĄ W SZCZECINKU
ZA 2014 ROK

W roku 2014 stowarzyszenie zrealizowało wiele zadań i projektów. Był to rok trudny, ale odnieśliśmy wiele sukcesów i satysfakcji z wykonanej pracy i realizowanych zadań. W stowarzyszeniu stworzono dodatkowe miejsca pracy dla osób bezrobotnych, które działają na rzecz społeczności romskiej.

W roku 2014 w stowarzyszeniu były zatrudnione 4 osoby na umowę o pracę, 20 na umowę zlecenie, 7 osób na umowę o dzieło, 48 osób skierowano na staże zawodowe.

Odbyły się liczne spotkania mające na celu integrację Romów z ludźmi spoza środowiska romskiego, z dziećmi i młodzieżą. Zorganizowaliśmy wystawę i koncert dla mieszkańców powiatu szczecineckiego. Zorganizowano również obchody ważnej rocznicy w Treblince upamiętniającej zagładę Romów podczas II wojny światowej. Pracownicy stowarzyszenia uczestniczyli w licznych spotkaniach i konferencjach na szczeblu lokalnym, ogólnokrajowym jak i międzynarodowym. Pracownicy stowarzyszenia brali również czynny udział w organizowanych szkoleniach.

Pomocy Romom udzielono na wielu płaszczyznach:

- pomoc administracyjno-biurowa - polegająca na pisaniu pism, wypełnianiu dokumentów i interwencji w sprawach, w których Romowie samodzielnie nie potrafią sobie poradzić;
- pomoc materialna - polegała na przyznaniu stypendium dla młodzieży romskiej uczącej się w szkołach ponadgimnazjalnych i na uczelniach wyższych;
- pomoc prawna - udzielanie porad prawnych dla naszych beneficjentów;
- wsparcie dla romskich ofiar holokaustu;
- wspomaganie w zatrudnieniu;
- ochrona kultury i tradycji romskiej;
- działania antydyskryminacyjne.

Bardzo ważnym i realizowanym przez nasze stowarzyszenie celem, jest przybliżenie kultury i tradycji romskiej ludziom spoza środowiska, a także łamanie stereotypów i ukazywanie prawdziwego wizerunku Romów. Priorytetem roku 2014, tak jak i poprzednich lat, było podnoszenie świadomości Romów w zakresie edukacji dzieci i młodzieży, co zaowocuje w przyszłości wykształceniem elity intelektualnej w środowisku romskim. W związku z powyższym Związek Romów Polskich podjął dalszą współpracę z Miejską Jednostką Obsługi Oświaty w Szczecinku. Tak jak w ubiegłych latach z dziećmi romskimi pracowały trzy asystentki romskie i 4 korepetytorów. Prowadzono świetlicę integracyjną dla dzieci romskich i polskich, w siedzibie naszego stowarzyszenia. Finanse na zadania edukacyjne pozyskiwane są dodatkowo z subwencji oświatowych.

W celu promowania kultury romskiej w mediach współpracujemy z Radiem Koszalin, gdzie na bieżąco nagrywane są audycje radiowe o tematyce romskiej, które noszą nazwę: „Romano Dżipen-Romskie Życie”.

Raz w tygodniu w rozgłośni regionalnej Radio Koszalin stowarzyszenie ma kilkanaście minut swojego czasu antenowego. Audycja jest prowadzona w języku romskim i polskim. Tematem audycji są sprawy dotyczące Romów, aktualne wydarzenia i nowe wiadomości. Audycja jest realizowana od lipca 2005 roku. Porusza zarówno tematy dotyczące obyczajów, kultury, jak i sprawy bieżące. Zadanie nie jest dofinansowane z zewnątrz. Przy realizacji zadania pracują wolontariusze.

ZADANIA ZREALIZOWANE PRZEZ NASZE STOWARZYSZENIE:

Dotacja Wojewody Zachodniopomorskiego

1. Świetlica-działalność bieżąca romskiej świetlicy integracyjnej

W ramach dotacji przeprowadzono szereg działań.

Z działalności Świetlicy Integracyjnej w Szczecinku korzysta 37 dzieci romskich i polskich. Uczęszczające na świetlicę dzieci są w różnych grupach wiekowych, poczynając od 2 do 18 lat. Zorganizowano wycieczkę, na którą pojechało 17 dzieci i 2 opiekunów. Wybraliśmy najciekawsze miejsca w Szczecinie.

Zorganizowano konkurs malarski i quiz o tematyce romskiej. W konkursie malarskim oraz w quizie udział wzięło łącznie 25 uczestników, w tym 8 osób – quiz i 17 osób – konkurs malarski. Z opłacenia edukacji przedszkolnej, w ramach projektu skorzystało 8 dzieci.

Wszystkie sprawy związane z projektem były przygotowywane w siedzibie Związku Romów Polskich w Szczecinku.

Romskie dzieci w przedszkolu

Projekt był realizowany od 01.01.2014 do 31.12.2014. W projekcie uczestniczyło 8 dzieci. W tym czasie zostały podjęte prace przygotowawcze oraz rozliczenie zadania. Wszystkie sprawy związane z projektem były przygotowywane w siedzibie Związku Romów Polskich w Szczecinku, natomiast sam projekt był realizowany w mieście Szczecinek. Dzieci w wieku od 3-6 lat uczęszczały do różnych przedszkoli w Szczecinku. Z przedszkola skorzystały wszystkie chętne dzieci ze Szczecinka. Rodzice sami opłacali pobyt dziecka w przedszkolu, następnie na podstawie rachunku i oświadczenia zwracano rodzicom pieniądze. W trzech przypadkach płacono bezpośrednio na konta przedszkoli. Księgowa rozliczyła zadanie, a sekretarz stowarzyszenia, w ramach wolontariatu zajmował się stroną merytoryczną zadania.

Zakup podręczników i wyprawek szkolnych

Na wstępie realizacji projektu koordynator projektu sporządził listę dzieci, które miały otrzymać wyprawki. Wyprawki otrzymali wszyscy zainteresowani, którzy są objęci pomocą przez nasze stowarzyszenie czyli 26 dzieci. Po zakończeniu roku szkolnego dzieci otrzymały spis podręczników do klasy następnej, do której będą uczęszczać. Na podstawie tych spisów rodzice zakupowali podręczniki, a następnie stowarzyszenie na podstawie faktur i rachunków oraz podpisanego oświadczenia przez rodziców dokonywało zwrotu środków. W przypadku, kiedy rodziców nie było stać na zakup podręczników nasze stowarzyszenie uiszczało należne kwoty z rachunków bądź faktur dla sprzedawcy, następnie rodzice odbierali zakupione podręczniki i wyprawki. Opłacono zakup podręczników szkolnych, niezbędnych słowników, map oraz wyprawki szkolne (zeszyty, długopisy, plecaki, mazaki, bloki itp.).

Dotacja Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji

2. Wydawanie gazety romskiej „Romano Atmo - Cygańska Dusza”

Wydawanie gazety daje nam możliwość przybliżania kultury romskiej, także osobom spoza środowiska. Dzięki temu, że nasza gazeta figuruje w zbiorach wszystkich ważniejszych bibliotek w Polsce, mamy możliwość propagowania kultury romskiej nie tylko wśród zainteresowanych tematyką romską, ale także wśród innych ludzi. Mamy przez to większą szansę i możliwość na przekazanie całej prawdy o Romach, a co za tym idzie, na wzbudzenie w ludziach zrozumienia dla tej charakterystycznej społeczności. Polacy przez nieznaną kulturę romskiej wyciągają bardzo często błędne wnioski na temat Romów, swoje poglądy opierają na stereotypach. Poprzez naszą gazetę wyjaśniamy i przybliżamy ludziom specyfikę tej kultury, tradycję i mentalność tego narodu. Uświadamiamy Polakom, że Romowie to tacy sami ludzie jak reszta społeczeństwa.

W roku 2014 wydaliśmy:

- 6 dwumiesięczników, każdy w nakładzie 500 sztuk, format A4
- numery 1-6 po 44 stron,
- papier kreda, gramatura 130 gram,
- okładka 150 gram,
- technika druku offsetowa.

Gazeta jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych. Egzemplarze są wysyłane do stowarzyszeń romskich i nieromskich, bibliotek, uniwersytetów, wszelkiego rodzaju instytucji. Ponadto na konferencjach, zjazdach, szkoleniach również rozdajemy uczestnikom naszą gazetę. Każdy numer naszego czasopisma znajduje się również na naszych stronach internetowych w formie elektronicznej.

3. Utrwalenie pamięci o dziejach Romów w Polsce - działalność romskiego Instytutu

W 2014 roku działalność Instytutu była bardzo owocna. Zwiększył się zasób naszej biblioteki o pozycje polskojęzyczne o tematyce romskiej. Do archiwum naszego Instytutu pozyskaliśmy: dokumenty, skany i zdjęcia w sprawie zbrodni, dokonanej na Romach w różnych miejscowościach. Pracownicy Instytutu brali czynny udział w prelekcjach, spotkaniach, konferencjach. Zostały opublikowane i wydane dwa opracowania naukowe. Wiele osób skorzystało z naszej biblioteki i archiwum. Działalność Instytutu pozwala na zachowanie tradycji, kultury i tożsamości Romów.

4. Program stypendialny dla studentów romskich

Realizacja zadania była kontynuacją realizowanego przez nas od 2004 roku projektu. Zadanie realizowane w 2014 roku trzeba podzielić na trzy etapy.

Stypendium dostały osoby zamieszkujące na terenie Polski. Wiek i płeć w żadnym stopniu nie zaważyły na wyborze kandydatów. W zdecydowanej większości kandydaci pochodzą z biednych rodzin utrzymujących się z zasiłków MOPS. Pieniądze są wpłacane na konto studenta.

Dzięki temu zadaniu:

- zwiększyliśmy odsetek osób pochodzenia romskiego na uczelniach wyższych,
- pośrednio ułatwiliśmy dostęp do rynku pracy dla wykształconych Romów,
- obalamy stereotyp „niewykształconego Cygana”.

Podsumowując rok 2014 łączna ilość osób, która otrzymała stypendium wynosi 59.

Realizowany program stypendialny mobilizuje osoby do kontynuowania rozpoczętych studiów, osiągnięcia lepszych wyników. Uważamy, że osoby młode, które podjęły się podnoszenia swojego wykształcenia zasługują na to, aby ich poczynania zostały docenione właśnie opłaceniem edukacji.

5. Stypendia dla młodzieży romskiej - „Edukacja - krok do lepszej przyszłości”

Realizacja zadania polegała na przyznaniu stypendium motywacyjnego dla uczniów pochodzenia romskiego, obywatelom Polski, szkół ponadgimnazjalnych, dziennych – liceów, techników, szkół zawodowych szkół publicznych lub niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych.

Możliwość ubiegania się o stypendium miała młodzież, która posługuje się językiem romskim i kulturuje tradycję romską, zamieszkała na terenie całej Polski, ponadto systematycznie uczęszczająca do szkół, ponieważ frekwencja również była brana pod uwagę przez komisję stypendialną.

Stypendium otrzymało 66 osób. Osiągnięte rezultaty to: większy procentowy udział młodzieży ze środowiska romskiego, która podejmuje dalszą naukę, zmiana postawy biernej w czynną, zrozumienie przez Romów faktu, że nauka jest niezbędna do uzyskania niezależności i poprawy warunków społeczno-ekonomicznych w przyszłości.

6. Obchody „50. Rocznicy „produktywizacji”, czyli akcji osiedleńczej Romów w Polsce (1964-2014)

Wydrukowano 500 szt. map z opisem rozmieszczenia taborów na jednej stronie i nakreśleniem historii akcji osiedleńczej na drugiej oraz wyprodukowano 500 szt. płyt DVD z prezentacją multimedialną tego wydarzenia oraz z krótką historią Romów.

7. Dotacja podmiotowa utrzymanie biura stowarzyszenia

Dzięki otrzymanej dotacji stowarzyszenie realizowało swoje cele statutowe, czyli:

- poprzez spotkania Romów, w siedzibie stowarzyszenia podtrzymywano tożsamości i tradycję romskiej mniejszości etnicznej,
- zachowany był rozwój języka romskiego (w trakcie spotkań obecni posługują się językiem romskim, nawet wówczas jeżeli znajdują się w biurze osoby pochodzenia romskiego niemówiące językiem romskim),

- realizowane były projekty na rzecz społeczności romskiej między innymi: wydawanie czasopisma - dwumiesięcznika "Romano Atmo- Cygańska Dusza", wydawane były książki, ulotki, periodyki. Realizowany był projekt dla romskich ofiar holokaustu, projekt antydyskryminacyjny oraz projekty edukacyjne i prozatrudnieniowe,
- nagrywane były cotygodniowe audycje radiowe do Radia Koszalin. Tytuł audycji "Romano Dżipen",
- prowadzone były działania świetlicowo- edukacyjne dla dzieci i młodzież romskiej.

Dotacja Starostwa Szczecineckiego

8. Program edukacyjny– „50 rocznica akcji osiedleńczej Romów”-Koncert sióstr Matkowskich

Poprzez koncert przybliżono słuchaczom i miłośnikom kultury romskiej tradycyjną muzykę z czasów taborowych. Przybliżono społeczności romskiej i nieromskiej najnowszą i zapomnianą lub mało im znaną historię z życia Romów polskich związaną z akcją "produktywizacji", czyli przymusowej akcji osiedleńczej Romów, charakteryzującą się, ich przejściem z wędrownego do osiadłego trybu życia na terenie Polski i w powiecie szczecineckim.

Dotacja Miasta Szczecinek

9. Program edukacyjny - 50 rocznica akcji osiedleńczej Romów

Przygotowano pomoce naukowych (opracowano i wydrukowano płytę, mapę) oraz konspekty wykładu, artykułu i działań promujących wykłady oraz tematykę wędrowni Romów oraz jej przymusowego zakończenia. Artykuły zostały opublikowane na stronie internetowej www.romowie.com i w czasopiśmie „Romano Atmo” , w prasie lokalnej. Ponadto informacja o projekcie i planowanych jego efektach pojawiła się w audycji Romano Dżipen w Radiu Koszalin. Przygotowano i zorganizowano wykłady na temat Romów. Odbyły się romskie spotkania w formie prelekcji, prezentacji, wykładu: (szkoły podstawowe, gimnazja, Uniwersytet Trzeciego Wieku). Sporządzono dokumentację fotograficzną podczas wykładów. W kinie Wolność odbył się koncert podsumowujący 50-tą rocznicę rozpoczęcia akcji osiedlenia Romów w Polsce oraz wystawa starych fotografii z czasów gdy Romowie wędrowali taborami.

Dotacja Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolność-Działaj Lokalnie

10. Organizacja imprez kulturalnych i edukacyjnych w 2014

Z dotacji sporządziliśmy wystawę starych fotografii z lat taborowych, które zostały oprawione w ramy, a następnie wystawa była zaprezentowana w kinie Wolność w Szczecinku, oraz w Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie.

Dotacja Fundacji im Stefana Batorego

11. Dotacja na projekt „Moda na tolerancję”

Podstawowym celem projektu jest uświadomienie wielu osobom ze społeczności romskiej i nieromskiej w różnym przedziale wiekowym czym jest i na czym polega i dlaczego czymś złym jest: dyskryminacja, rasizm, ksenofobia, mowa nienawiści oraz w jaki sposób powinno i należy się przeciwstawić tym niepożądanym zjawiskom. W 2014 roku Romowie z różnych stron Polski pozyskali wiedzę, że w ramach projektu „Moda na Tolerancję” mogą od nas uzyskać pomoc prawną i dowiedzieć się o poszczególnych krokach, jakie trzeba podjąć od zdarzenia do wyjaśnienia danej sprawy o charakterze dyskryminacyjnym, której byli ofiarami, świadkami lub natrafili na takie zachowania pewnych osób w stosunku do Romów. Dzięki naszemu wsparciu uzyskali informacje, że dane zajście, czyn jest lub ma znamiona czynu rasistowskiego, dyskryminującego i nie powinni bać się zgłaszać takich przypadków odpowiednim służbom w celu ich wyjaśnienia oraz ewentualnego ukarania sprawców.

Pracownicy zespołu projektowego uzyskali z różnych źródeł jeszcze większą wiedzę na temat zjawiska dyskryminacji Romów i jego skali, jaka występuje w Polsce i zyskują cenne doświadczenie w pracy z Romami, z przedstawicielami urzędów państwowych, organizacji pozarządowych na tym polu.

Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet

12. „Cooltura równych szans”

Celem głównym projektu jest wzrost doświadczenia zawodowego bezrobotnych niepełnosprawnych Romów (kobiet i mężczyzn) oraz osób z ich otoczenia, wyłączonych z rynku pracy i zamieszkałych na terenie Polski oraz nabycie poprzez odbywanie staży przez wyżej wymienione osoby umiejętności praktycznych niezbędnych do podjęcia pracy bez konieczności nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. W ramach projektu dla naszych beneficjentów opłacane były badania lekarskie, ubezpieczenie, zwracano koszty dojazdu do miejsca odbywania stażu oraz koszty związane z pobytem dzieci w placówkach przedszkolnych. W wyniku realizacji projektów zmienia się wizerunek Roma jako pełnoprawnego obywatela, który również pracuje i szkoli się zawodowo. Każdy nasz projekt ma na celu walkę ze stereotypami, które są bardzo szkodliwe dla społeczeństwa. W ramach projektu powstało cenne badanie ewaluacyjne dotyczące niepełnosprawnych Romów na rynku pracy.

Dotacja niemieckiej fundację „Pamięć Odpowiedzialność, Przyszłość’ w Berlinie EVZ

13. „Wsparcie dla romskich ofiar nazizmu”

Celem projektu, który jest w dalszym ciągu realizowany jest poprawa jakości życia osób starszych, ofiar narodowego socjalizmu. Z naszej pomocy w roku 2014 skorzystało z terenów pięciu województw: małopolskiego, zachodniopomorskiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego i łódzkiego łącznie 78 osób. Osoby skorzystały z pomocy 3 naszych pracowników Asystentów Socjalnych. Beneficjentom zrefundowano wizyty u lekarzy specjalistów i zakup leków.

Inne dotacje:

14. *Wsparcie finansowe obchodów w Treblince przez Ambasadę Francji*

15. *Wsparcie finansowe obchodów w Treblince przez Ambasadę Republikę Federalną Niemiec*

16. *Wsparcie finansowe obchodów w Treblince przez Ambasadę Amerykańską*

Zgodnie z celem projektu, w dniu 30 lipca 2014 roku odbyły się obchody upamiętniające pomordowanych Romów i Sinti w byłym niemieckim nazistowskim Obozie Pracy i Obozie Zagłady w Treblince. Uroczystość odbyła się na terenie Muzeum Walk i Męczeństwa w Treblince, w miejscu straceń w byłym niemieckim nazistowskim Obozie Pracy i Obozie Zagłady. Odślonięto pomnik upamiętniający pomordowane osoby, następnie złożono wiązanek kwiatów. Uczestnikami byli Romowie, urzędnicy państwowi i lokalni.

Zadanie było sfinansowane z różnych źródeł. Patronat nad obchodami przyjął Prezydent Polski Bronisław Komorowski.

Nasza placówka prężnie się rozwija i z roku na rok realizujemy więcej projektów, na które pozyskujemy znaczne środki.

Działalność Zarządu ZRP jest również owocna. Przedstawiciele kierownictwa Związku odbywają liczne spotkania z władzami na szczeblu rządowym, samorządowym oraz z urzędnikami różnego szczebla. Ponadto prezes ZRP uczestniczył w licznych konferencjach i spotkaniach. Pracownicy korzystają z dostępnych bezpłatnych kursów i szkoleń. Nasza kadra jest wykształcona i merytorycznie przygotowana do realizacji wszelkich zadań i projektów.

W roku 2014 były przeprowadzone trzy kontrole. Pierwsza z ramienia Wojewody Zachodniopomorskiego, druga przez kontrolerów z MAiC oraz trzecia przez Władze Wdrażającą Programy Europejskie z projektów finansowanych ze środków UE w ramach POKL „*Projekty na rzecz społeczności romskiej*”. Wynik kontroli był pozytywny.

Wszystkie zadania zostały rozliczone zgodnie z zasadą rachunkowości obowiązująca w tego typu organizacjach pozarządowych.